

ERZİNCAN BİNALİ YILDIRIM ÜNİVERSİTESİ PAYDAŞ BELİRLEME VE GÖRÜŞ ALMA REHBERİ

Giriş

Bu rehber, Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi birimlerinde program açma ve program güncelleme çalışmalarında paydaş görüşlerinin belirlenmesine yönelik önerilen süreçleri tanımlamaktadır.

Paydaşların Yönetimi

Paydaş, bir örgütün amaçlarına ulaşmada etkili olan ya da örgütün kararları ve eylemlerinden etkilenen taraf olarak tanımlanmaktadır. Paydaş yönetimi ise genel hatları ile paydaşların ve beklentilerinin belirlenmesi, paydaşların örgüte etkilerinin belirlenmesi ve paydaşlarla ilişkilerin geliştirilmesi konularını kapsamaktadır.

Paydaşların Belirlenmesi

Üniversiteler pek çok farklı disiplinde eğitim öğretim, araştırma ve toplumsal katkı sunan organizasyonlar olduğu için, tündengelim yöntemi ile paydaşların belirlenmesi oldukça zordur. Bu nedenle üniversiteler tümevarım yöntemi ile paydaşlarını belirlemek durumundadır. Bu kapsamda üniversitenin sunduğu faaliyetleri yürüten birimler ve bölümler kendi disiplinine yönelik paydaşları belirlemeli ve paydaş ilişkilerini kendine özgün bir biçimde yürütmelidirler. Belirlenen paydaş listeleri, değişen şartlara bağlı olarak değişmesi gerekebilecek dinamik bir liste olarak görülmektedir.

Bu kapsamda üniversitenin faaliyetlerini yürüten birim ve bölümler paydaşlarını belirlerken şu temel sorulara cevap vermeleri gerekmektedir:

- Faaliyetlerin yürütülmesi için kiminle birlikte çalışılmalıdır,
- Faaliyetlerin yürütülmesi için kimin çıkarları gözetilmelidir,
- Faaliyetlerin yürütülmesi için kimler izlenmelidir,
- Faaliyetler sürdürülürken kimler bilgilendirilmelidir.

Bu sorulara cevap verilmesinden önce Faaliyetlerin Belirlenmesi son derece önemlidir. Üniversitelerde yürütülen temel eğitim öğretim ve araştırma çalışmalarına yönelik faaliyetler neredeyse standart haldedir ve Tablo 1’de sunulmuştur.

Tablo 1: Üniversite akademik birimleri tarafından sürdürülen faaliyetler

FAALİYET ALANI 1: Eğitim
Ön Lisans Eğitimi
Lisans Eğitimi
Lisansüstü Eğitimi
FAALİYET ALANI 2: Araştırma
Yayın
Patent
Bilimsel Toplantı

Tablo 1’de Üniversite akademik birimleri tarafından sürdürülen faaliyetler özetlenmiş olmakla birlikte bu liste verilenler ile sınırlı değildir. Disipline göre bu listede değişiklik veya ekleme çıkarma yapmak mümkündür.

Faaliyetler listesinin tamamlanmasının ardından yukarıda verilmiş 4 soru, her bir faaliyet için ayrı ayrı sorularak paydaş belirleme sürecine geçilebilir. Paydaşlar, Üniversite faaliyetlerinden doğrudan veya dolaylı olarak etkilenen veya gerçekleştirdikleri faaliyetlerle Üniversiteyi etkileyen kişi, grup veya kurumları içermektedir. Tablo 2’de bir yükseköğretim kurumuna ait temel paydaş listesi sunulmuştur. Faaliyet listesinde olduğu gibi bu liste de konsept bir listedir ve disipline göre veya değişen şartlara göre bu listede değişiklik veya ekleme çıkarma yapmak mümkündür.

Tablo 2: Paydaş analizi

Paydaşlar	Paydaş Türü	Neden Paydaş?	Önceliği
Akademik Personel	İP	T/H	Birlikte Çalış
Akreditasyon Kuruluşları	DP	S	Çıkarlarını Gözet, Çalışmalara Dahil Et
Avrupa Birliği	DP	S	Çıkarlarını Gözet, Çalışmalara Dahil Et
Avrupa Nükleer Araştırma Merkezi (CERN)	DP	S	Çıkarlarını Gözet, Çalışmalara Dahil Et
Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı	DP	T	Birlikte Çalış
Diğer Bakanlıklar ve Bağlı Kuruluşlar	DP	T	Çıkarlarını Gözet, Çalışmalara Dahil Et
Diğer Üniversiteler	DP	S	Çıkarlarını Gözet, Çalışmalara Dahil Et
Emekli Personel	DP	H/S	Çıkarlarını Gözet, Çalışmalara Dahil Et
Erzincan Adliyesi	DP	S	Çıkarlarını Gözet, Çalışmalara Dahil Et
Erzincan Bahçe Kültürleri Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü	DP	S	Çıkarlarını Gözet, Çalışmalara Dahil Et
Erzincan Barosu	DP	S	Çıkarlarını Gözet, Çalışmalara Dahil Et
Erzincan Belediyesi	DP	S	Birlikte Çalış
Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Vakfı	DP	S	Birlikte Çalış
Erzincan Çalışma ve İş Kurumu	DP	S	Çıkarlarını Gözet, Çalışmalara Dahil Et
Erzincan İl Müdürlükleri	DP	S	Çıkarlarını Gözet, Çalışmalara Dahil Et
Erzincan İl Müftülüğü	DP	S	Çıkarlarını Gözet, Çalışmalara Dahil Et
Erzincan İl Özel İdaresi	DP	S	Çıkarlarını Gözet, Çalışmalara Dahil Et
Erzincan İlçe Kaymakamlıkları	DP	S	Çıkarlarını Gözet, Çalışmalara Dahil Et
Erzincan Organize Sanayi Bölge Müdürlüğü	DP	S	Çıkarlarını Gözet, Çalışmalara Dahil Et
Erzincan Ticaret ve Sanayi Odası	DP	S	Bilgilendir
Erzincan Valiliği	DP	S	Birlikte Çalış
Finans Kurumları ve Mali Kuruluşlar	DP	S	Çıkarlarını Gözet, Çalışmalara Dahil Et

Hastalar ve Yakınları	DP	H	Çıkarlarını Gözet, Çalışmalara Dahil Et
Hava Ulaştırma İşletmeleri	DP	S	Çıkarlarını Gözet, Çalışmalara Dahil Et
İdari Personel	İP	T/H	Birlikte Çalış
Kamuoyu/Bölge Halkı	DP	S	Bilgilendir
KOSGEB Erzincan İl Müdürlüğü	DP	S	Çıkarlarını Gözet, Çalışmalara Dahil Et
Kredi ve Yurtlar Kurumu	DP	S	Birlikte Çalış
Kuzeydoğu Anadolu Kalkınma Ajansı (KUDAKA)	DP	S	Çıkarlarını Gözet, Çalışmalara Dahil Et
Hazine ve Maliye Bakanlığı	DP	T	Birlikte Çalış
Meslek Kuruluşları	DP	S	Çıkarlarını Gözet, Çalışmalara Dahil Et
Mezunlar	DP	H/S	Çıkarlarını Gözet, Çalışmalara Dahil Et
Milli Eğitim Bakanlığı	DP	T	Birlikte Çalış
Öğrenci Aileleri	DP	H/S	Çıkarlarını Gözet, Çalışmalara Dahil Et
Öğrenciler	DP	T/H	Birlikte Çalış
Ölçme, Seçme ve Yerleştirme Merkezi (ÖSYM)	DP	S	Çıkarlarını Gözet, Çalışmalara Dahil Et
Özel Sektör Kuruluşları	DP	H/S	Çıkarlarını Gözet, Çalışmalara Dahil Et
Potansiyel Öğrenciler	DP	S	Çıkarlarını Gözet, Çalışmalara Dahil Et
Sağlık Bakanlığı	DP	T	Birlikte Çalış
Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı	DP	T	Birlikte Çalış
Sivil Toplum Kuruluşları	DP	S	Çıkarlarını Gözet, Çalışmalara Dahil Et
Sosyal Güvenlik Kurumu	DP	S	Birlikte Çalış
Tedarikçiler	DP	S	Çıkarlarını Gözet, Çalışmalara Dahil Et
TÜBİTAK	DP	S	Birlikte Çalış
Türk Patent ve Marka Kurumu	DP	S	Çıkarlarını Gözet, Çalışmalara Dahil Et
Türk Standartları Enstitüsü	DP	S	Çıkarlarını Gözet, Çalışmalara Dahil Et
Türkiye Bilimler Akademisi (TÜBA)	DP	S	Çıkarlarını Gözet, Çalışmalara Dahil Et
Üniversitelerarası Kurul	DP	T	Birlikte Çalış
Yazılı ve Görsel Basın	DP	S	Bilgilendir
Yükseköğretim Kalite Kurulu	DP	T	Birlikte Çalış
Yükseköğretim Kurulu	DP	T	Birlikte Çalış

Tablo 2’de görüldüğü üzere, belirlenen her bir paydaş iç paydaş ve/veya dış paydaş olarak tanımlanmalıdır. İç paydaşlar, kurumdan etkilenen veya kurumu etkileyen kurum içindeki kişi, grup veya (varsa) ilgili/bağlı kurum/kuruluşlardır. Kurumun çalışanları, yöneticileri iç paydaşlara örnek olarak verilebilir. Dış paydaşlar, kurumdan etkilenen veya kurumu etkileyen kurum dışındaki kişi, grup veya

kurum/kuruluşlardır. Kurumun faaliyetleriyle ilişkisi olan diğer kamu ve özel sektör kurumları, kuruma girdi sağlayanlar ve ilgili sektör birlikleri dış paydaşlara örnek olarak verilebilir.

Bununla birlikte Tablo 2’de görüldüğü üzere belirlenen her bir paydaş, paydaşlık nedeni açısından Temel ortak, Stratejik ortak ve/veya Hizmet alan paydaş olarak tanımlanmalıdır. Temel ortak; mevzuat ile bağlantısı kurulmuş, hiçbir şekilde ayrı düşünülemez ve iş birliği yapılması zorunlu olan paydaşlardır. Stratejik ortak; gönüllülük esasına göre, vizyona ulaşabilmek amacıyla ve kazan-kazan prensibi ile ortaklık yapmanın iyi olacağı paydaşları ifade etmektedir. Hizmet alan paydaş ise; kurum faaliyetlerinden etkilenen diğer paydaşlardır.

Tablo 2’deki Öncelik Sütunun doldurulması için etki-önem matrisinin kullanılması kolaylık sağlayacaktır. Tablo 3’de verilen bu matriste Etki, paydaşın birim/bölümün faaliyetlerini Olumlu veya Olumsuz etkileme gücünü, Önem ise birimin, o paydaşın beklenti ve taleplerinin karşılanması konusuna verdiği önceliği ifade eder.

Tablo 3: Paydaş Etki/Önem Matrisi

Etki \ Önem	ZAYIF	GÜÇLÜ
ÖNEMSİZ	İzle	Bilgilendir
ÖNEMLİ	Çıkarlarını Gözet, Çalışmalara Dâhil Et	Birlikte Çalış

Paydaş Görüşlerinin Belirlenmesi

Önceki bölümde belirtilen şekilde paydaşlar belirlendikten sonra, paydaşların birim/bölüm faaliyetleri ile görüşlerin alınması sürecine geçilebilir. Bu noktada iki husus önce çıkmaktadır: Hangi faaliyet hakkında hangi paydaşla görüş alışverişi yapılacağı hususu ve bu görüş alışverişinin nasıl yapılacağı hususu.

Akademik birimlerin temel faaliyeti olan eğitim faaliyeti ile ilgili olarak görüş alış verişi hususu, temel olarak eğitim programları üzerinedir. Bu kapsamda birim/bölüm, eğitim programlarının program çıktıları ile öğrenme çıktıları hakkında görüş alışverişi oldukça önemlidir. Bologna Sürecinde de, program ve öğrenme çıktılarının tanımlanmasında dış paydaş görüşlerinin alınmasına özellikle hassasiyet gösterilmektedir.

Görüş alış verişi yapılacak somut hususların belirlenmesinin ardından, bu hususların hangi paydaşlarla görüşüleceği ve gerekli ise ilgili paydaşlardan kaç tanesinin görüşünün alınacağına karar verilir.

İkinci olarak paydaş görüşü alınmasının yöntemine karar verilmelidir. Şartlara ve paydaşlara göre tavsiye edilen iki temel yöntem bulunmaktadır:

- Görüşme,
- Anket.

Görüşme yöntemi, mümkün olduğu durumlarda oldukça verimli bir yöntemdir. Bu yöntemde odak grup ile toplantı planlanmasının ardından katılımcılar belirlenerek yüz yüze görüşmeler yapılır. Görüşmelerin bir raportör aracılığıyla kayıt altına alınması, görüşmeye katılanların imzalarının alınması ve görüşmelerin fotoğraflanması paydaş görüşlerinin alındığına dair kanıt sağlayacağından önem arz etmektedir.

Anket yöntemi ise; uzaktan ve/veya çok miktarda paydaş görüşlerinin alınması için tercih edilebilir bir yöntemdir. Bu yöntemde anket sorularının dikkatle belirlenmesi gerekmektedir. Soruların çoktan seçmeli veya açık uçlu sorular olması hususu dikkatle değerlendirilmeli ve anket analizinden beklenen getirilere odaklanarak paydaş dağılımı ve sayısı belirlenmelidir. Yine anketlerin basılı veya elektronik ortamda yeteri süre ile bekletilmesi, kanıt açısından oldukça önem arz etmektedir.